

'Crisis maakt jonge ondernemer snel volwassen'

Eigenlijk geniet Tatjana Sormaz (40) wel een beetje van de economische recessie. De voorzitter van Jong MKB-Nederland constateert met plezier dat er steeds meer jonge ondernemers bijkomen, zelfs in zware tijden. "Ze hebben het niet makkelijk, maar dat geeft niet. In crisistijd word je snel volwassen."

Felix de Fijter

"Bij de nieuwe generatie ondernemers staat ontplooiing centraal. Vroeger werd je blij van groei en verdienste, vandaag worden jongeren niet meer gelukkig van een grote zak met geld. Ook niet in het midden- en kleinbedrijf. Jongeren willen zich ontwikkelen om tot hun doel te komen. Dat is echt iets van de nieuwe generatie. Ik ben zelf geen piepjonge ondernemer te noemen, maar bij jongere collega's zie ik die focus op persoonlijke ontplooiing heel sterk. En dan gaat het niet alleen om werk, maar ook om de combinatie met het privéleven."

"Dat kán ook, want ons arbeidsklimaat is sterk veranderd. Door de informatietechnologie is de scheiding tussen werk en privé vervaagd, gefaciliteerd door nieuwe communicatiemiddelen. Bij Jong MKB, dat toegankelijk is voor bedrijfjes tot zeven jaar oud, zie ik dat ondernemers daarnaar kijken. Ze kiezen voor zelfstandigheid omdat ze meer invloed willen hebben op hun eigen agenda. Jonge mensen willen zich niet alleen in hun werk ontplooiën, maar ook thuis. Ze bouwen papa- en mamadagen in en terwijl ze thuis zitten, kunnen ze met de mobiele telefoon in de hand vrolijk verder werken."

Rustmomenten

"Je kunt op die manier ook 's avonds en in het weekend met je werk bezig zijn. Ik vind dat een goede ontwikkeling, al zijn er ook nadelen. Je kunt bij calamiteiten snel en adequaat rea-

geren, maar anderzijds is het soms moeilijk om eens even niet aan het werk te zijn. Persoonlijk heb ik er weinig problemen mee, en ik denk dat dit geldt voor de meeste mensen van de nieuwe generatie. Ze zijn ermee opgegroeid en weten niet anders dan dat je een mobiel op zak hebt en overal kunt internetten. Ze zijn gewend aan *multi tasking* en weten wanneer en hoe ze hun rustmomenten moeten inbouwen. Ik doe dat ook; soms moet ik de accu even opladen. Even weg van de continue informatiestromen die op je afkomen."

Passie

"Als je niet achterop wilt raken, zul je met die snelheid van informatie en communicatie mee moeten gaan. En jongeren willen dat ook. Ze zijn hun bedrijf begonnen vanuit een passie om een bijdrage te leveren aan de samenleving. Vroeger zag je dat nieuwe bedrijfjes werden opgezet om zo snel mogelijk veel geld te verdienen. De nieuwe generatie is gepassioneerd: doen waar je goed in bent, wat je het liefst doet. Daar draait het om. Zo ben ik ook begonnen met mijn PaperworQ Productions."

"Ik denk dat de stijging van het aantal zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers) hier ook mee te maken heeft. Jonge mensen willen zich niet meer een leven lang binden aan een bedrijf en gestaag naar hun pensioen toewerken. In zo'n werkklimaat kunnen

De nieuwe generatie

Hoe denkt de nieuwe generatie over werk, privéleven, idealen en de samenleving? Wat streven ze na en waarom? De vijf voorzitters van de jongerenafdelingen van de werkgevers- en werknemersorganisaties in Nederland over de zin en onzin van arbeid. Deel 3.

ze hun enthousiasme niet kwijt. Als ondernemer kunnen ze dat wel. Door uit te gaan van eigen kracht en overtuiging kunnen ze die passie vertolken in goed ondernemerschap. En daar is behoefte aan in de samenleving; zeker in crisistijd. Ik denk dat jongeren dat inzien, waardoor we nu een grote toename van zzp'ers meemaken."

"Die stijging is nog lang niet aan het eind. Een steeds grotere groep op de arbeidsmarkt gaat voor zichzelf aan de slag, vaak individueel of op kleine schaal. Dat leidt uiteindelijk tot een terugkeer naar de traditionele ambachten, maar dan in een modern jasje. Die grote club kleine bedrijven wordt misschien wel de motor van de post-crisis-economie. Ik denk dan met name aan bedrijfjes die hun diensten aanbieden via internet. Diensten die regelwerk uit handen nemen, zoals een *personal organizer* of een online agendastelsel."

"In deze crisistijd kunnen zelfs gevestigde bedrijven omvallen. De laatste decennia zijn economisch bijna automatisch goed verlopen. Nu zie je dat zelfs banken om staatssteun vragen. Dat is echt lang geleden. Ook gevorderde ondernemers moeten er op dit moment hard aan trekken. Maar we moeten niet te negatief denken. Als je als nieuwe ondernemer instapt in zulke heftige economische omstandigheden als die van vandaag, dan word je

razendsnel volwassen. Achteroverleunen is er niet bij. Het is een stress-situatie waarin snel handelen en denken vereist zijn. Doe je dat goed, dan kan zo'n crisis goed uitpakken. Kun je niet aanhaken, dan ga je kopje onder. Een crisis haalt het beste in mensen boven, maar is ook keihard."

Klankborden

"Bij alle regionale Jong MKB-verenigingen zie je dat ondernemers veel proberen samen te werken. Ze hebben veel steun aan elkaar en vinden zo de juiste weg. Ik denk dat het dé manier is om de crisis door te komen. Koppel jezelf aan een actieve collega-ondernemer. Ga klankborden en sparren. Deel met hem of met haar je emoties en gedachten. Stel je proactief op. Ga ondernemen."

'Een crisis haalt het beste boven, maar is ook keihard'

"Ik vind het belangrijk dat we er met z'n allen voor gaan. Allemaal moeten we een steentje bijdragen om zo snel en zo goed mogelijk uit het dal te klimmen. We moeten beseffen dat we in 2009 geschiedenis aan het schrijven zijn. De generatie na ons kan dat allemaal nalezen. Laten we er alles aan doen om hun te laten zien dat we ons best hebben gedaan om deze crisis te overwinnen. We zijn verrast, overweldigd. Wat overkomt ons hier allemaal? Maar te lang panikeren heeft weinig zin. Als we er met z'n allen voor gaan, kunnen we een heel eind komen." ■

Tatjana Sormaz: 'Die grote club kleine bedrijven wordt misschien wel de motor van de post-crisis-economie' (foto: Dirk Hol)

